

■ Warunki ograniczenia praw i wolności

Zgodnie z art. 31 ust. 3 *Konstytucji RP* o ograniczeniu korzystania z praw i wolności można zadecydować:

- ▶ tylko w ustawie,
- ▶ wtedy, gdy wymagają tego bezpieczeństwo, porządek publiczny, ochrona środowiska, zdrowia, moralności publicznej lub praw innych osób,
- ▶ wyłącznie w zakresie, w jakim nie narusza to istoty wolności i praw.

Z uwagi na praktykę Trybunału Konstytucyjnego sformułowano jeszcze dwa warunki. Są to: niezbędność wprowadzanych przez ustrojodawcę ograniczeń oraz ich proporcjonalność w stosunku do zamierzonych skutków. Ustrojodawca nie może np. wprowadzić w celu ochrony środowiska całkowitego i bezterminowego zakazu wchodzenia obywateli do lasów.

■ Środki ochrony praw człowieka w Polsce

W art. 77–81 *Konstytucji RP* wymieniono następujące środki ochrony wolności oraz praw człowieka i obywatela:

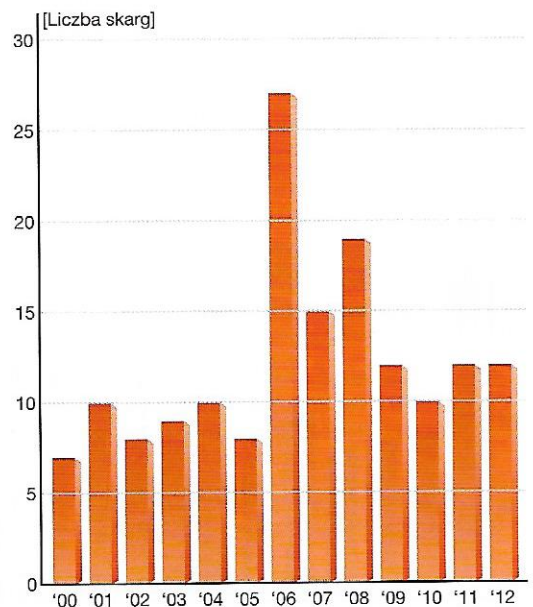
- ▶ prawo do wynagrodzenia szkody wyrządzonej przez organ władzy publicznej (art. 77 ust. 1),
- ▶ gwarancję możliwości sądowego dochodzenia naruszonych wolności lub praw (art. 77 ust. 2),
- ▶ prawo do zaskarżania orzeczeń i decyzji wydanych przez sądy I instancji (art. 78),
- ▶ prawo wniesienia skargi konstytucyjnej (art. 79),
- ▶ prawo wystąpienia z wnioskiem do Urzędu Rzecznika Praw Obywatelskich o pomoc w ochronie swoich wolności albo praw (art. 80).

■ Skarga konstytucyjna

Zgodnie z art. 79 ust. 1 *Konstytucji RP*: *Każdy, czyje konstytucyjne wolności i prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach, albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. Aby wnieść skargę do Trybunału*

Konstytucyjnego, trzeba wykazać, że naruszenie zagwarantowanych w ustawie zasadniczej praw dotyczy nas bezpośrednio oraz że wykorzystaliśmy wszystkie dostępne środki ochrony prawnej. Skargę należy złożyć w ciągu trzech miesięcy od doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku lub innego rozstrzygnięcia. Musi ją sporządzić na piśmie prawnik (adwokat, radca prawny). Trzeba w niej wskazać, który akt prawny lub przepis, zdaniem skarżącego, jest niezgodny z ustawą zasadniczą, oraz jakie konstytucyjne prawo zostało naruszone. Jeżeli skarżącemu brakuje środków finansowych, sąd może wyznaczyć dla niego pełnomocnika z urzędu. Do skargi załącza się dokumenty i inne dowody potwierdzające stwierdzenia skarżącego, pełnomocnictwa dla prawnika, kopie orzeczeń sądowych lub administracyjnych, a także wydanych w postępowaniu odwoławczym. Wszystkie te dokumenty należy złożyć w pięciu egzemplarzach. Jeżeli Trybunał uzna, że wskazany w skardze przepis jest niezgodny z *Konstytucją RP*, skarżący może wystąpić z wnioskiem do sądu lub organu administracji publicznej o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Skargi konstytucyjne, do których przystąpił Rzecznik Praw Obywatelskich

Źródło: www.brpo.gov.pl